

Vastaus kirjalliseen kysymykseen Veikkauksen aikeista poistaa 3 000 hajasijoitettua rahapeliautomaattia

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Vilhelm Junnilan /ps ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 214/2019 vp:

Onko hajasijoitettujen peliautomaattien vähentämisessä otettu huomioon niiden merkitys tulonlähteenä pienille kaupoille, kioskeille ja huoltoasemille sekä automaattien vaikutus pienten kylien ja taajamien sosiaalisina kohtauspaikkoina ja miten hallitus aikoo kompensoida tulonmenetykset?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Hallitusohjelman mukaan rahapelihaittoja torjutaan tehokkaasti. Raha-automaattien (myöh. peliautomaatti) aiheuttamia haittoja voidaan ehkäistä ja vähentää monin keinoin. Aiemmin tänä vuonna hyväksytyssä arpajaislain muutoksessa säädettiin, että kaikki hajasijoitettu peliautomaattipelaaminen edellyttää tunnistautumista vuoden 2022 alusta lähtien. Veikkaus Oy voi varustaa hajasijoitetut peliautomaatit tunnistautuneen pelaamisen mahdollistavilla ohjelmistoilla ja laitteistoilla jo ennen lainmuutosten voimaantuloa. Pakollisen tunnistautumisen myötä pelaajille voidaan tarjota tehokkaita välineitä oman pelaamisen hallintaan myös peliautomaattipelaamiseen. Ensi vaiheessa pelaajilla on mm. mahdollisuus estää pelaaminen kaikissa hajasijoitetuissa peliautomaateissa.

Veikkaus Oy:n hallituksen tekemän periaatepäätöksen mukaisesti hajasijoitettujen automaattien tunnistautumista aikaistetaan niin, että se käynnistyy vuonna 2020 pilottivaiheella ja että vuoden 2021 alussa kaikki hajasijoitetut automaatit ovat pakollisen tunnistautumisen piirissä. Periaatepäätös on osa laajempaa vastuullisen pelaamisen toimenpideohjelmää, jonka avulla pyritään vähentämään kotimaisesta rahapelitarjonnasta aiheutuvia haittoja.

Hajasijoitetun peliautomaattipelaamisen pakollisen tunnistautumisen arvioidaan vähentävän merkittävästi peliautomaattien pelaamista. Arpajaislain esitöissä muutoksen arvioidaan vähentävän Veikkaus Oy:n tuottoa ja arpajaisverokertymää 100–150 miljoonaa euroa vuositasolla riippuen käyttöönotettavasta pelaamisen hallintakokonaisuudesta.

Vastuullinen pelitarjonta ja muuttuva kysyntä edellyttävät myös nykyisensuuruisen peliautomaattien jakeluverkoston kriittistä tarkastelua. Veikkaus Oy:n hallituksen tekemän periaatepäätöksen mukaisesti hajasijoitettujen peliautomaattien kokonaismäärää vähennetään 3 500:lla noin 15 000 peliautomaattiin vuoden 2020 loppuun mennessä.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 214/2019 vp

Hajasijoitettujen peliautomaattien enimmäismääräksi on valtioneuvoston asetuksessa säädetty 18 600 peliautomaattia. Tämän enimmäismäärän puitteissa Veikkaus Oy voi toteuttaa peliautomaattien sijoittelua yhteiskunnallisesti hyväksyttävällä tavalla ja erityisesti kilpailuoikeudelliset näkökohdat huomioiden. Näiden peruseriaatteiden pohjalta Veikkaus Oy on laatinut *Myyntipaikkojen perustamisen kriteerit*, jotka ovat osa asiamieissopimuksen ja sen liitteiden muodostamaa kokonaisuutta. Veikkauksen myyntipaikkakriteerit asettavat vaatimukset asiamiesoikeuksien myöntämiseen sekä myyntipaikan pelitarjontaan, esimerkiksi peliautomaattien enimmäismääriin.

Veikkaus Oy kohtelee sijoituspäätöksillään yhdenvertaisesti kaikkia asiamiehiään ja asiamieheksi haluavia yrityksiä mm. maantieteellisestä sijainnista riippumatta. Asiakkaiden asiointikäyttäytyminen ja asioinnin luonnollinen suunta ovat lähtökohtina Veikkauksen pelien sijoittamiselle. Peliautomaattien alueellinen sijoittuminen määräytyy pitkälti kauppojen, kauppakeskusten sekä muiden liiketilojen sijoittumisen perusteella. Lisäksi päätöksiin vaikuttavat muun muassa kauppojen ja muiden myyntipaikkojen tavoittamat asiakasmäärät, niiden asiakasrakenne, aukioloajat sekä myymälöiden myyntipinta-alat. Myös liiketilojen pitää olla sellaiset, että peliautomaattien valvonta voidaan järjestää tehokkaasti. Peliautomaattien sijoittuminen noudattelee pääosin väestön jakaumaa, mutta paikallisella tasolla vaihtelu on merkittävää johtuen kauppojen ja liiketilojen tyypillisestä keskittymisestä. Sosioekonomiset tai muut demografiset tekijät eivät ohjaa tai selitä myyntipaikkojen tai peliautomaattien sijoittumista eri alueille.

Kaupan rakennemuutos sekä kuluttajien asiointikäyttäytymisen muutos ovat johtaneet myös palveluiden alueellisen keskittymiseen. Kauppojen, ravintoloiden ja muiden myymälöiden kokonaismäärän lasku on heijastunut voimakkaasti myös Veikkaus Oy:n myyntipaikkojen lukumäärään. Peliautomaattien osalta asiamiesten myyntipaikkojen määrä on pudonnut vuodesta 2010 n. 20 prosentilla, yli 1 500 myyntipaikan verran. Rakennemuutoksen johdosta myyntipaikkakriteerit täyttäviä liikepaikkoja on tietyillä alueilla selvästi aikaisempaa vähemmän.

Suunnittelutyö Veikkaus Oy:n hallituksen periaatelinjausten toimeenpanemiseksi on käynnistetty. Verkoston hallittu supistaminen vaatii vaihtoehtojen monipuolista tarkastelua. Peliautomaattimäärän vähentämisen on määrä käynnistyä heti ensi vuoden alussa, kun tarkemmat suunnitelmat ovat valmistuneet.

On tunnistettu, että Veikkaus Oy:n pelit ovat usealle asiamiehelle merkittävä tuoteryhmä ja lisäpalvelu niin tulonmuodostuksen kuin asiakaspalvelunkin näkökulmasta. Tiedetään myös, että tuoteryhmän merkitys korostuu erityisesti pienemmissä myyntipaikoissa. Vähennysten suunnittelussa pyritäänkin mahdollisuuksien mukaan huomioimaan peliautomaattien vähentämisen vaikutukset erityyppisille myyntipaikoille sekä tavoite laajan jakeluverkoston säilyttämisestä. Peliautomaattien sijoitustoiminnassa noudatetaan jatkossakin tasapuolisia ja valtakunnallisesti yhdenmukaisia kriteereitä, joten linjausten toimeenpanolla voi olla vaikutuksia peliautomaattien sijoittamiseen myös pienemmissä myyntipaikoissa ja pienemmillä paikkakunnilla. Jatkossakin edellytetään, että rahapelitoiminta on vain osa asiamiehen muuta asiakkaille suunnattua liiketoimintaa ja että liiketoiminta olisi kannattavaa myös ilman rahapelejä.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 214/2019 vp

Helsingissä 5.11.2019

Kunta- ja omistajaohjausministeri Sirpa Paatero